

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

-

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

-

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

-

- Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?

-

- Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)

-

- Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?

-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

-

- Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiinne? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

DigiFinland on erityistehtäväyhtiö, jonka omistajina ovat valtio, hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki sekä HUS-yhtymä. Yhtiön perustehtävänä on tuottaa kansallisesti merkittäviä digitaalisia palveluita sosiaali- ja terveydenhuollon alalla, mukaan lukien Omaolo-palvelu, Päivystysapu 116117 sekä Hoidonperusteet.fi-palvelu. Näiden palveluiden kautta varmistetaan kansalaisille tasavertainen pääsy kiireellisen hoidon neuvontaan ja ajantasaiseen hoidon tarpeen arviointiin vuorokauden ympäri kaikkialla Suomessa. DigiFinlandin toiminta mahdollistaa julkiselle sektorille merkittäviä mittakaavaetuja ja kustannussäästöjä, sillä valtakunnallisen ratkaisun ansiosta vältetään päällekkäisten järjestelmien rakentaminen hyvinvointialueilla.

DigiFinland on valtion omistajaohjauksen mukainen erityistehtäväyhtiö. Sen erityistehtäväksi on määritelty kansallisten digitaalisten palveluiden kehittäminen ja tuottaminen sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä muiden toimialojen tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi sekä tiedon yhteistoimivuuden ja tiedolla johtamisen tukemiseksi. Yhtiö toimii voittoa tavoittelematta ja yksinomaan julkisten omistajiensa sekä muiden julkisyhteisöjen palvelutuottajana, eikä se osallistu avoimeen kilpailuun yksityisten toimijoiden kanssa. Yhtiömuotonsa ja liiketoimintamallinsa ansiosta DigiFinland pystyy toteuttamaan omistajilleen laajoja hankkeita nopeasti ja ketterästi. Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä kaupallisten toimijoiden kanssa hyödyntäen laajasti eri toimijoiden osaamista asiakkaidensa edun mukaisesti. DigiFinland ei väärinä kilpailua hinnoittelullaan tai palvelutarjonnallaan.

DigiFinland pitää hankintalain luonnoksessa ehdotettua 10 %:n vähimmäisomistusosuusvaatimusta erityisen ongelmallisena sekä omalta kannaltaan että muiden vastaavien kansallisesti merkittävien yhtiöiden näkökulmasta. Nykyinen laaja omistus pohja, johon kuuluvat valtion lisäksi 21 hyvinvointialuetta sekä Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä, tekee 10 %:n vähimmäisomistusosuuden saavuttamisesta käytännössä mahdotonta. Tämän vuoksi yhtiön tulisi joko merkittävästi supistaa omistajapohjaansa, jolloin osa hyvinvointialueista jäisi yhtiön ulkopuolelle, tai vaihtoehtoisesti menettää sidosyksikköasemansa, mikä pakottaisi DigiFinlandin asiakkaat kilpailuttamaan yhtiön

palvelut avoimilla markkinoilla. Molemmat vaihtoehdot hajauttaisivat nykyisen yhdenmukaisen palvelukokonaisuuden ja heikentäisivät kansallisesti tärkeiden palveluiden laatua sekä tehokkuutta.

Edellä mainituista syistä DigiFinland esittää, että hankintalakiin lisättäisiin selkeä poikkeussäännös, joka vapauttaisi DigiFinlandin kaltaiset valtakunnallisesti kriittisiä julkisia palveluita tuottavat erityistehtäväyhtiöt 10 %:n omistusosuusvaatimuksesta. Poikkeuksen välttämättömyyttä tukevat myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitykset, valtiovarainministeriön asiantuntijoiden kannanotot sekä hyvinvointialueiden lausunnot, joissa korostetaan, että yleinen 10 %:n vaatimus on liian jäykkä tilanteisiin, joissa kyseessä ovat julkinen intressi ja yhteiskunnallisesti kriittiset palvelut.

Timonen Miikka
DigiFinland Oy